

Akad. soch. Jozef Sušienka
Hurbanova 27
920 01 Hlohovec
Mgr. Viera Kleinová
Katedra teórie a dejín umenia
VŠVU Bratislava

Mgr. Ján Nosko
Primátor mesta Banská Bystrica
Ing. arch. Monika Supuková
Mestský úrad Banská Bystrica
Československej armády 26
974 01 Banská Bystrica

Hlohovec, 10. novembra 2025

Vec: Stanovisko k zámeru ochrany a obnovy diela Jozefa Sušienku Múr (1968-1969)

Vážený pán primátor, vážená pani Supuková,

obraciame sa vás so stanoviskom k zámeru obnovy umeleckého diela Múr ako autor predmetného umeleckého diela a historička umenia so špecializáciou na keramické sochárstvo.

Dielo Múr patrí v kontexte autorovho diela k jeho najvýznamnejším a najrozsiahlejším sochársko-dizajnských realizáciám pre verejný priestor na Slovensku. Vzniklo v rokoch 1968–1969 v spolupráci s architektom Ľudovítom Petríkom ako súčasť razantnej transformácie lokality v okolí Pamätníka SNP. Múr Jozefa Sušienku je navrhnutý ako funkčný výtvarný prvok lemujúci časť parku v monumentálnej krivke – plní deliacu a ochrannú úlohu. Úsporný geometrický raster keramických tvaroviek účinkuje v parkovom priestore nevťeravou vizuálnou a sochárskou kvalitou. Múr je organickou zložkou parkového areálu a jeho koncept je mimoriadne hodnotným dobovým dokladom moderného dizajnerskeho a výtvarného prístupu k tvorbe životného prostredia v celoslovenskom kontexte.

Návrh Mesta Banská Bystrica rezignovať na obnovu Múru a dielo dokonca odstrániť, pokladáme za veľmi prekvapivý a nerozumieme mu. Najmä vzhľadom na doterajší príkladný záujem mesta o jeho ochranu a obnovu a kroky doposiaľ realizované v tomto smere: vypracovanie zámeru obnovy a návrh vyhlásenia diela Múr za pamätihodnosť mesta. Útlm snahy mesta o zodpovednú ochranu a obnovu umeleckého diela Múr registrujeme s prekvapením aj vzhľadom na úspešné realizácie obnov viacerých výtvarných diel v tomto areáli, ktoré v súčinnosti s mestom v minulosti už prebehli.

Radi by sme vyjadrili odporúčanie rešpektovať pôvodný autorský zámer Jozefa Sušienku a zachovať dielo v jeho autentickej celistvosti a umiestnení. To je jeho unikátnou výtvarnou a historickou hodnotou. Tomuto cieľu radi budeme veľmi radi nápomocní. Navrhujeme nadviazať na doterajšie aktivity mesta a vytvoriť v spolupráci s odborníkmi v oblasti reštaurovania, architektúry a výtvarného umenia priestor pre hľadanie ďalších alternatív ochrany a obnovy diela.

V medzinárodnom diskurze je dnes obnova neskoro modernistickej architektúry, umenia a dizajnu predmetom široko rozvetveného záujmu a podpory verejných autorít a sprevádza ju masívny záujem širokej verejnosti. Potenciál zhodnotiť tento trend a otvoriť tak ďalšie možnosti kreovania obrazu mesta je v Banskej Bystrici výnimočný. Obnova diela Múr Jozefa Sušienku tak môže byť ďalším logickým krokom na tejto predvídavej a empatickej iniciatíve mesta.

S úctou

Jozef Sušienka

Viera Kleinová